

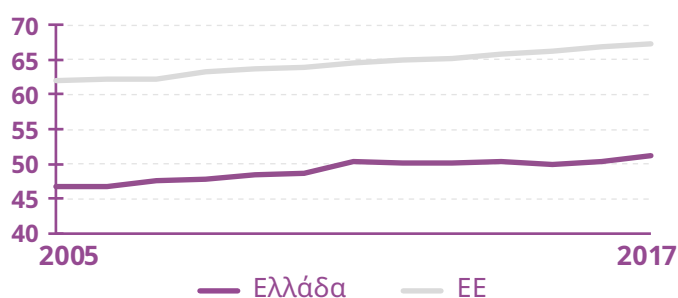
Με βαθμολογία **51,2 στα 100**, η Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία στην ΕΕ σε ό,τι αφορά τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων. Η βαθμολογία της αυξήθηκε μόλις κατά 4,4 μονάδες από το 2005 έως το 2017 (+1,2 μονάδες σε σύγκριση με το 2015). Παρά τη μικρή αυτή πρόοδο που σημειώθηκε όσον αφορά την ισότητα των φύλων, η βαθμολογία της Ελλάδας την κατατάσσει μία θέση χαμηλότερα σε σύγκριση με το 2005.

Οι υψηλότερες βαθμολογίες καταγράφονται στους τομείς της υγείας (83,5 μονάδες) και των χρημάτων (71,4 μονάδες). Αντιθέτως, οι ανισότητες μεταξύ των φύλων είναι εντονότερες στον τομέα της εξουσίας (24,3 μονάδες), αν και η βαθμολογία στον συγκεκριμένο τομέα βελτιώθηκε κατά 6,1 μονάδες από το 2005.

Επιπλέον, η βαθμολογία της Ελλάδας αυξήθηκε στον τομέα της γνώσης (+8,5 μονάδες), ενώ η μεγαλύτερη πτώση καταγράφηκε στον τομέα του χρόνου (-1,5 μονάδες).

Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 η Ελλάδα βελτίωσε τη βαθμολογία της, αλλά είχε πολύ χαμηλότερη βαθμολογία από αυτήν της ΕΕ σε όλη τη διάρκεια της περιόδου. Η Ελλάδα έκανε βήματα προς την ισότητα των φύλων με βραδύτερο ρυθμό σε σύγκριση με τα άλλα μέλη της ΕΕ, που σημαίνει ότι το χάσμα με την ΕΕ μεγάλωσε με την πάροδο του χρόνου.

Η πρόοδος στην Ελλάδα είναι βραδύτερη από τον μέσο όρο της ΕΕ

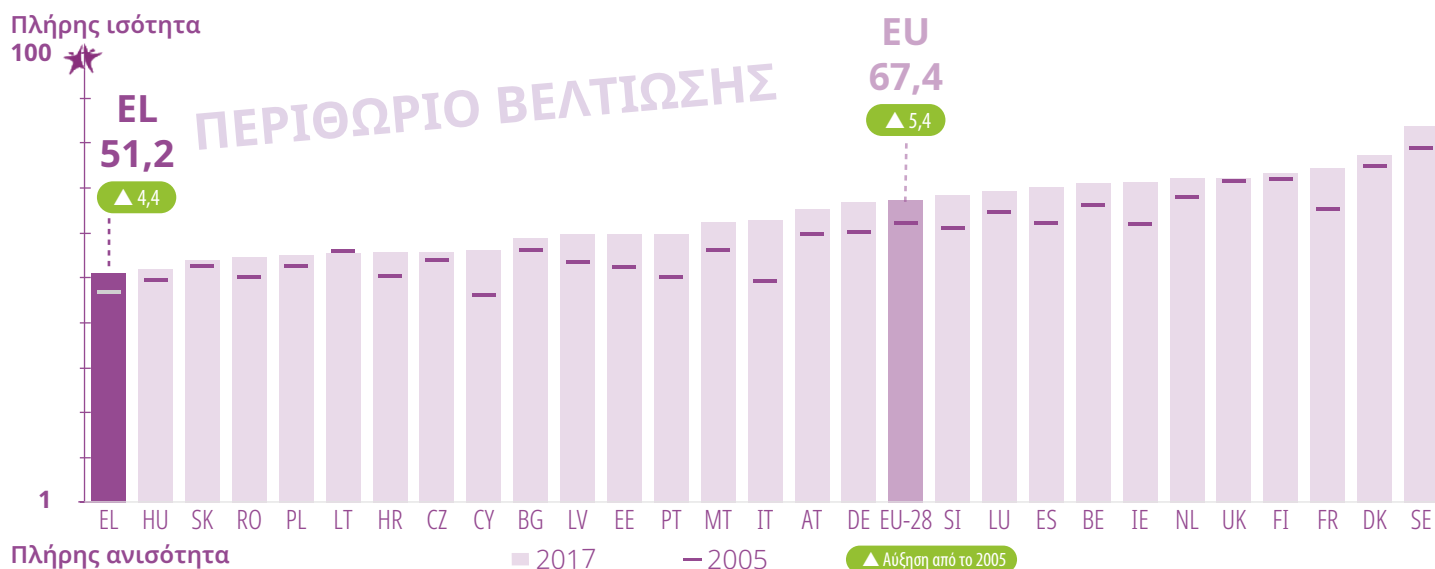

Κάθε χρόνο βαθμολογούμε τα κράτη μέλη της ΕΕ και την ΕΕ στο σύνολό της προκειμένου να διαπιστώσουμε πόσο απέχουν από την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Ο Δείκτης χρησιμοποιεί κλίμακα από το 1 έως το 100, όπου το 1 αντιστοιχεί στην πλήρη ανισότητα και το 100 στην πλήρη ισότητα.

Οι βαθμολογίες βασίζονται στις διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών και στις επιδόσεις σε έξι βασικούς τομείς: εργασία, χρήματα, γνώση, χρόνος, εξουσία και υγεία. Στον Δείκτη ενσωματώνονται και δύο πρόσθετοι τομείς, οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν αντίκτυπο στην τελική βαθμολογία. Ο τομέας της διατομεακής προσέγγισης δείχνει τον τρόπο με τον οποίο εκδηλώνονται οι ανισότητες μεταξύ των φύλων σε συνδυασμό με την ηλικία, την αναπηρία, τη χώρα γέννησης, την εκπαίδευση και τον τύπο της οικογένειας. Στον τομέα της βίας κατά των γυναικών μετρώνται και αναλύονται οι εμπειρίες των γυναικών σε σχέση με τη βία.

Πέραν της συνοπτικής απεικόνισης των σχετικών βαθμολογιών, ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων 2019 περιλαμβάνει και θεματική εστίαση στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Βαθμολογίες των κρατών μελών της ΕΕ στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων, 2005 και 2017

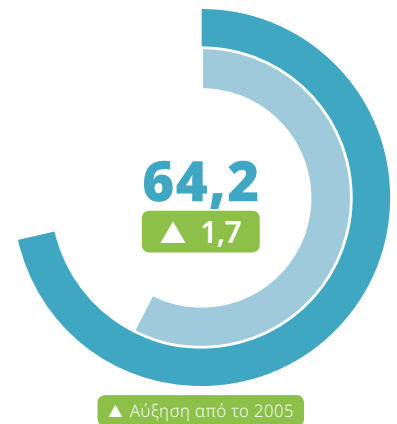
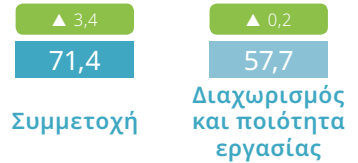

Εργασία

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα της εργασίας είναι 64,2, σημειώνοντας άνοδο 1,7 μονάδων από το 2005 (καμία μεταβολή από το 2015). Με αυτή τη βαθμολογία, η Ελλάδα παραμένει στην προτελευταία θέση στην ΕΕ.

Το ποσοστό απασχόλησης (των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών) ανέρχεται σε 49 % για τις γυναίκες και σε 70 % για τους άνδρες. Με συνολικό ποσοστό 60 %, η Ελλάδα δεν έχει επιτύχει τον στόχο της για απασχόληση της τάξης του 70 %, όπως προβλέπεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020». Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 το ποσοστό σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ) σημείωσε πτώση από 34 % σε 31 % για τις γυναίκες και από 61 % σε 48 % για τους άνδρες, με αποτέλεσμα να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων (από 27 εκατοστιαίες μονάδες σε 17 εκατοστιαίες μονάδες). Μεταξύ των γυναικών και των ανδρών που έχουν σύντροφο και παιδιά, το χάσμα είναι εξαπλάσιο σε σύγκριση με τα ζευγάρια χωρίς παιδιά (31 εκατοστιαίες μονάδες και 5 εκατοστιαίες μονάδες).

Το ποσοστό των γυναικών με καθεστώς μερικής απασχόλησης (14 %) είναι διπλάσιο από το ποσοστό των ανδρών (7 %). Κατά μέσο όρο, οι γυναίκες εργάζονται 39 ώρες την εβδομάδα, ενώ οι άνδρες 44 ώρες. Η άνιση συγκέντρωση γυναικών και ανδρών σε διάφορους τομείς της αγοράς εργασίας εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα: το 23 % των γυναικών, έναντι 8 % των ανδρών, εργάζεται στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας. Λιγότερες γυναίκες (4 %) απ' ό,τι άνδρες (20 %) εργάζονται στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM). Γενικά, τα ποσοστά τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών που εργάζονται σε επαγγέλματα STEM στην Ελλάδα είναι πολύ χαμηλά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της ΕΕ.

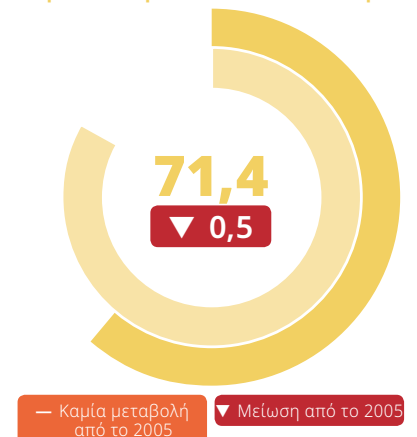

Χρήματα

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα των χρημάτων είναι 71,4, παραμένοντας σταθερή σε σχέση με το 2005 (+0,7 μονάδες από το 2015), με μια μικρή μόνο πρόοδο στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κατάσταση των γυναικών και των ανδρών.

Από το 2006 έως το 2014 οι μέσες μηνιαίες αποδοχές των γυναικών αυξήθηκαν (+6 %) και μειώθηκαν εκείνες των ανδρών (-5 %), με αποτέλεσμα να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των φύλων. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθούν να υπάρχουν ανισότητες: οι μηνιαίες αποδοχές των γυναικών είναι κατά 15 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών. Στα ζευγάρια με παιδιά, οι αποδοχές των γυναικών είναι κατά 22 % χαμηλότερες από αυτές των ανδρών (των γυναικών με σύντροφο αλλά χωρίς παιδιά είναι χαμηλότερες κατά 23 %). Στην κατηγορία των ατόμων χωρίς σύντροφο, οι αποδοχές των γυναικών είναι κατά 7 % χαμηλότερες.

Ο κίνδυνος φτώχειας μειώθηκε για τις γυναίκες (-2 εκατοστιαίες μονάδες) και αυξήθηκε για τους άνδρες (+1 μονάδα) μεταξύ 2005 και 2017: περίπου το 20 % τόσο των γυναικών, όσο και των ανδρών διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας. Αυτοί που διατρέχουν τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας είναι: τα άτομα που έχουν γεννηθεί εκτός Ελλάδας (40 %)· οι μόνες μητέρες (30 % έναντι 21 % των μόνων πατέρων)· οι νέες/-οι ηλικίας 15/16-24 ετών (το 28 % των γυναικών και το 29 % των ανδρών) και τα άτομα με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο (το 23 % των γυναικών και το 25 % των ανδρών). Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 οι ανισότητες στην κατανομή του εισοδήματος παρέμειναν σταθερές μεταξύ των γυναικών, ενώ αυξήθηκαν μεταξύ των ανδρών. Σε ό,τι αφορά τις ωριαίες αποδοχές, για κάθε ευρώ που λαμβάνουν οι άνδρες οι γυναίκες λαμβάνουν κατά μέσο όρο 87 λεπτά, με αποτέλεσμα το μισθολογικό χάσμα μεταξύ των φύλων να ανέρχεται σε 13 %. Το συνταξιοδοτικό χάσμα μεταξύ των φύλων είναι 25 %.

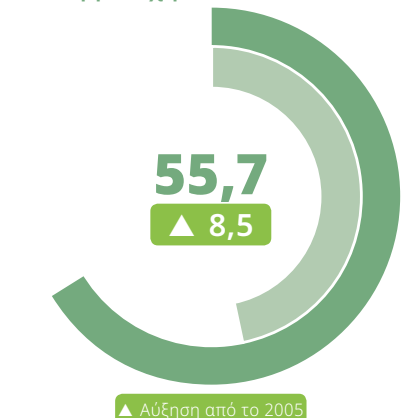

Γνώση

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα της γνώσης είναι 55,7, σημειώνοντας άνοδο 8,5 μονάδων από το 2005 (+0,1 μονάδες από το 2015). Παρότι η Ελλάδα καταλαμβάνει την 21η θέση στην ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα, η πρόοδος της υπερβαίνει την πρόοδο της ΕΕ (+2,7 μονάδες). Καταγράφονται βελτιώσεις τόσο στον υποτομέα της αποφοίτησης και της συμμετοχής, όσο και στον υποτομέα του διαχωρισμού.

Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 το ποσοστό τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αυξήθηκε στην Ελλάδα. Παρότι το 2005 οι γυναίκες απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (14 %) ήταν λιγότερες από τους άνδρες (16 %), το ποσοστό τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει ανέλθει σε 23 %. Το χάσμα είναι μεγαλύτερο μεταξύ των γυναικών και των ανδρών που έχουν γεννηθεί εκτός ΕΕ (9 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο το ποσοστό των ανδρών) και μεταξύ των ατόμων χωρίς σύντροφο (9 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερο το ποσοστό των γυναικών). Η Ελλάδα έχει ήδη εκπληρώσει τον εθνικό της στόχο, όπως ορίζεται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», σύμφωνα με την οποία το 32 % του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών έπρεπε να κατέχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το τρέχον ποσοστό είναι 44 % (51 % για τις γυναίκες και 38 % για τους άνδρες). Η συμμετοχή στη διά βίου μάθηση αυξήθηκε ελαφρώς μεταξύ του 2005 και του 2017. Περίπου το 11 % των γυναικών και το 12 % των ανδρών συμμετέχουν σε τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και κατάρτιση (έναντι 9 % και 10 % το 2005). Παρά τη μικρή αύξηση, η Ελλάδα εμφανίζει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στην ΕΕ.

Η άνιση συγκέντρωση γυναικών και ανδρών σε διάφορους κλάδους σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα για την Ελλάδα. Περίπου το 36 % των φοιτητριών και το 17 % των φοιτητών πραγματοποιούν σπουδές στους τομείς της εκπαίδευσης, της υγείας και της πρόνοιας, ή των ανθρωπιστικών επιστημών και των τεχνών.

Χρόνος

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα του χρόνου δεν έχει μεταβληθεί από την τελευταία έκδοση του Δείκτη, διότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα νέα δεδομένα. Η επόμενη επικαιροποίηση δεδομένων για τον συγκεκριμένο τομέα αναμένεται το 2021. Η συχνότερη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη χρήση του χρόνου θα συνέβαλλε στην παρακολούθηση της πρόοδου σε αυτόν τον τομέα.

Στον τομέα του χρόνου, η βαθμολογία της Ελλάδας είναι 44,7, η δεύτερη χαμηλότερη στην ΕΕ για τον συγκεκριμένο τομέα. Το ποσοστό του χρόνου για κοινωνικές δραστηριότητες περιορίστηκε από το 2005 και η ανισότητα μεταξύ των φύλων στην κατανομή του χρόνου που αφιερώνεται στην παροχή φροντίδας εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα. Οι γυναίκες αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες φροντίδας εντός της οικογένειας έναντι των ανδρών. Περίπου το 38 % των γυναικών φροντίζει τα μέλη της οικογένειας και βοηθά στην εκπαίδευσή τους τουλάχιστον επί μία ώρα την ημέρα, έναντι ποσοστού 20 % των ανδρών. Περίπου το 85 % των γυναικών αφιερώνει τουλάχιστον μία ώρα την ημέρα στο μαγείρεμα και στις οικιακές εργασίες, έναντι μόλις 16 % των ανδρών. Το χάσμα είναι πολύ μεγαλύτερο μεταξύ των γυναικών και των ανδρών με σύντροφο —με ή χωρίς παιδιά— απ' ό,τι μεταξύ των γυναικών και των ανδρών χωρίς σύντροφο.

Οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν σε αθλητικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες εκτός σπιτιού (11 %, έναντι 18 % των ανδρών). Τα ποσοστά γυναικών (7 %) και ανδρών (6 %) που συμμετέχουν σε εθελοντικές ή φιλανθρωπικές δραστηριότητες είναι σχεδόν τα ίδια.

44,7*

▼ 1,5

▲ Αύξηση από το 2005 ▼ Μείωση από το 2005

*Η βαθμολογία δεν έχει επικαιροποιηθεί από την έκδοση του 2017.

Εξουσία

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα της εξουσίας είναι 24,3, η χαμηλότερη από όλους τους τομείς, παρά την αύξηση κατά 6,1 μονάδες από το 2005 (+2,6 μονάδες από το 2015). Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 27η θέση στην ΕΕ, με 27,6 λιγότερες μονάδες από τη βαθμολογία της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα. Παρατηρούνται βελτιώσεις σε όλους τους υποτομείς, με τη μεγαλύτερη στον υποτομέα της πολιτικής εξουσίας.

Η Ελλάδα θέσπισε νομοθετική ποσόστωση 33 % το 2008 σε ό,τι αφορά τις/τους υποψήφιες/-ους βουλευτριες/-τές, η οποία οδήγησε σε μικρή αύξηση του ποσοστού των γυναικών στο κοινοβούλιο (από 16 % το 2007 σε 18% το 2018), αλλά σε διπλάσια αύξηση σε σχέση με το 2005 (9 %). Το ποσοστό των γυναικών σε υπουργικές θέσεις αυξήθηκε επίσης από 5 % σε 19 % μεταξύ του 2005 και του 2018.

Η Ελλάδα αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες προκλήσεις όσον αφορά την ισότητα των φύλων στον υποτομέα της οικονομικής ισχύος. Το ποσοστό των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών είναι 9 %, ενώ στο διοικητικό συμβούλιο της κεντρικής τράπεζας είναι 8 % (έναντι 7 % και 0 % το 2005). Οι γυναίκες αποτελούν το 13 % των μελών των διοικητικών συμβουλίων οργανισμών χρηματοδότησης ερευνών, το 20 % των μελών των διοικητικών συμβουλίων δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών και μόλις το 10 % των μελών των ανώτατων φορέων λήψης αποφάσεων των εθνικών ολυμπιακών αθλητικών οργανώσεων.

24,3

▲ 6,1

▲ Αύξηση από το 2005

Υγεία

Η βαθμολογία της Ελλάδας στον τομέα της υγείας είναι 83,5, παρουσιάζοντας υποχώρηση της τάξης των 1,1 μονάδων από το 2005 (+0,4 μονάδες από το 2015). Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 22η θέση στον τομέα της υγείας. Παρατηρείται μείωση στον υποτομέα της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας (χωρίς νέα δεδομένα για τον υποτομέα της συμπεριφοράς σε θέματα υγείας).

Μεταξύ του 2005 και του 2017 το ποσοστό των ατόμων με θετική αντίληψη σε ό,τι αφορά την υγεία τους μειώθηκε στην Ελλάδα. Περίπου το 71 % των γυναικών και το 77 % των ανδρών θεωρούν ότι η υγεία τους είναι καλή (75 % και 80 %, αντίστοιχα, το 2005). Η ικανοποίηση όσον αφορά την υγεία αυξάνεται ανάλογα με το μορφωτικό επίπεδο ενός ατόμου. Το χάσμα είναι μεγαλύτερο μεταξύ των γυναικών και των ανδρών χωρίς σύντροφο (27 εκατοστιαίες μονάδες), με τις γυναίκες να έχουν το χαμηλότερο ποσοστό. Μεταξύ των ετών 2005 και 2016 το προσδόκιμο ζωής αυξήθηκε τόσο για τις γυναίκες, όσο και για τους άνδρες. Οι γυναίκες ζουν κατά μέσο όρο πέντε έτη περισσότερο από τους άνδρες (84 έναντι 79 ετών).

Μεταξύ των ετών 2005 και 2017 η πρόσβαση σε επαρκή υγειονομική περίθαλψη περιορίστηκε τόσο για τις γυναίκες, όσο και για τους άνδρες. Περίπου το 12 % των γυναικών και το 10 % των ανδρών αναφέρουν μη καλυπτόμενες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης (έναντι 7 % και 6 % το 2005), ενώ το 11 % τόσο των γυναικών, όσο και των ανδρών αναφέρουν μη καλυπτόμενες οδοντιατρικές ανάγκες (έναντι 7 % και για τα δύο φύλα το 2005). Οι γυναίκες και οι άνδρες με αναπηρία αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα μη καλυπτόμενων αναγκών (30 % και 28 %) σε σύγκριση με τις γυναίκες και τους άνδρες χωρίς αναπηρία (20 % και 21 %).

83,5

▼ 1,1

▼ Μείωση από το 2005

*Η βαθμολογία δεν έχει επικαιροποιηθεί από την έκδοση του 2017.

Βία

Η βία κατά των γυναικών αποτελεί τόσο συνέπεια, όσο και αιτία των συνεχιζόμενων ανισοτήτων μεταξύ των φύλων στους τομείς της εργασίας, της υγείας, των χρημάτων, της εξουσίας, της γνώσης και του χρόνου. Σε αντίθεση με τους άλλους τομείς, στον τομέα της βίας δεν μετρώνται οι διαφορές της κατάστασης των γυναικών και των ανδρών, αλλά εξετάζονται οι εμπειρίες των γυναικών σε σχέση με τη βία. Για τον λόγο αυτόν, ο τομέας της βίας δεν αποτυπώνεται στους υπολογισμούς του Δείκτη Ισότητας των Φύλων. Αντιθέτως, υπολογίζεται ως χωριστό σύνθετο μέτρο με τρεις πτυχές: συχνότητα εμφάνισης, σοβαρότητα και αποκάλυψη της βίας κατά των γυναικών. Οι βαθμολογίες βασίστηκαν στα αποτελέσματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διενεργήθηκε το 2014. Έκτοτε δεν έχει πραγματοποιηθεί έρευνα σε επίπεδο ΕΕ για την έμφυλη βία. Μέχρι την ολοκλήρωση της επόμενης έρευνας, δεν είναι δυνατή η επικαιροποίηση των βαθμολογιών.

Η Ελλάδα υπέγραψε και κύρωσε τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) τον Ιούνιο του 2018.

Στον τομέα της βίας παρουσιάζονται επικαιροποιημένα δεδομένα σχετικά με τρεις πρόσθετους δείκτες που συμβάλλουν στην παρακολούθηση των γυναικοκτονιών, του ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων και της εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο, δεν συλλέγονται όλα τα κράτη μέλη τέτοια δεδομένα, και επιπλέον απαιτούνται βελτιώσεις στη συλλογή.

Η Ελλάδα δεν παρέχει δεδομένα σχετικά με γυναίκες θύματα ανθρωποκτονίας εκ προθέσεως από σύντροφο ή μέλος της οικογένειας. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του EIGE, ποσοστό 25 έως 42 % επί συνόλου 1 787 κοριτσιών (από τον μόνιμο πληθυσμό μεταναστών) διατρέχει κίνδυνο ακρωτηριασμού των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Συλλέγονται και αναφέρονται στατιστικά στοιχεία σχετικά με την εμπορία ανθρώπων. Το 2016 υπήρχαν 138 καταχωρισμένες γυναίκες θύματα εμπορίας ανθρώπων.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

- Πολιτικές
- Πρόληψη
- Προστασία και υποστήριξη
- Ουσιαστικό δίκαιο
- Συμμετοχή των αρχών επιβολής του νόμου
- Κοινωνικό πλαίσιο

ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- Ψυχολογική βία
- Σεξουαλική παρενόχληση
- Παρενοχλητική παρακολούθηση
- Καταναγκαστικός γάμος
- Εμπορία ανθρώπων
- Ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων

ΣΥΝΘΕΤΟ ΜΕΤΡΟ

Μία ενιαία βαθμολογία

1 — 100

Τα συγκρίσιμα δεδομένα ανά φύλο είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη στρατηγικών σε επίπεδο ΕΕ για την πρόληψη και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών σε όλα τα κράτη μέλη.

Θεματική εστίαση στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

Ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων 2019 επικεντρώνεται στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, ένα ζήτημα υψηλής πολιτικής σημασίας στην ΕΕ. Πέραν των δεικτών σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής οι οποίοι αποτυπώνονται στον Δείκτη (π.χ. στους τομείς της εργασίας, του χρόνου και της γνώσης), στο πλαίσιο της θεματικής εστίασης παρουσιάζονται πρόσθετοι δείκτες —ένας πίνακας αποτελεσμάτων για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής (πίνακας αποτελεσμάτων WLB). Ο πίνακας αποτελεσμάτων WLB καλύπτει τρεις ευρείς τομείς: αμειβόμενη εργασία, μη αμειβόμενη εργασία (φροντίδα) και εκπαίδευση και κατάρτιση. Παρουσιάζει 15 δείκτες σε έξι συγκεκριμένους τομείς που εμπνέουν ανησυχία: πολιτικές γονικής άδειας παροχή φροντίδας σε παιδιά και υπηρεσίες παιδικής φροντίδας άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους/-ους και άτομα με αναπηρία και υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας μεταφορές και υποδομές ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας διά βίου μάθησης.

Πολιτικές γονικής άδειας

Η γονική άδεια βοηθά τους γονείς να εξισορροπούν τα καθήκοντα φροντίδας με την επαγγελματική τους ζωή. Ωστόσο, συχνά δεν είναι εφικτή για τους εν δυνάμει γονείς διότι το κατά πόσον δικαιούνται γονική άδεια μπορεί να εξαρτάται από κριτήρια όπως είναι η αμειβόμενη εργασία, το αν είναι μισθωτή/-ός ή αυτοαπασχολούμενη/-ος, ο τομέας στον οποίο εργάζεται, η διάρκεια της υπηρεσίας ή η δυνατότητα παροχής άδειας σε ομόφυλα ζευγάρια ή μετανάστριες/-στες. Οι αλλαγές στην αγορά εργασίας, όπως είναι η διάδοση άτυπων μορφών απασχόλησης (π.χ. συμβάσεις ορισμένου χρόνου και εργασία με βάση τη ζήτηση, ψευδής αυτοαπασχόληση και εργασία βάσει δελτίου), έχουν εντείνει τις ανησυχίες σχετικά με την πρόσβαση των γονέων σε άδεια, ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες η άδεια ορίζεται στο πλαίσιο της παραδοσιακής τυπικής απασχόλησης.

Το 2016 το 62 % των γυναικών και το 51 % των ανδρών ηλικίας 20-49 ετών (εν δυνάμει γονείς) δεν δικαιούνταν γονική άδεια στην Ελλάδα. Η ανεργία ή η αεργία ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο δεν δικαιούνταν γονική άδεια το 71 % των γυναικών και το 44 % των ανδρών. Η αυτοαπασχόληση περιλαμβανόταν στους λόγους για τους οποίους δεν δικαιούνταν γονική άδεια το 22 % των γυναικών και το 48 % των ανδρών. Το υπόλοιπο 6 % των γυναικών και 8 % των ανδρών δεν δικαιούνταν γονική άδεια λόγω μικρής διάρκειας της απασχόλησης. Οι γονείς ίδιου φύλου δεν δικαιούνται γονική άδεια στην Ελλάδα. Στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού, το 32 % των γυναικών και το 37 % των ανδρών δεν δικαιούνταν γονική άδεια.

Άτυπη παροχή παιδικής φροντίδας και υπηρεσίες παιδικής φροντίδας

Καθώς ο αριθμός των οικογενειών στις οποίες εργάζονται και οι δύο γονείς, όπως και των μονογονεϊκών, αυξάνεται, προκύπτουν νέες ανάγκες για υπηρεσίες παιδικής φροντίδας. Οι υψηλής ποιότητας, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής φροντίδας είναι απαραίτητες για την παραμονή ή ένταξη των γονέων στην αγορά εργασίας, καθώς και για τη μείωση του χάσματος μεταξύ των φύλων στον τομέα της απασχόλησης.

Στην Ελλάδα, το 59 % του συνόλου των ατόμων που παρέχουν άτυπη φροντίδα σε παιδιά είναι γυναίκες. Συνολικά, το 55 % των γυναικών και το 48 % των ανδρών ασχολούνται με τη φροντίδα ή την εκπαίδευση των παιδιών ή των εγγονιών τους τουλάχιστον κάποιες φορές την εβδομάδα. Τα ποσοστά αυτά είναι ελαφρώς χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, όπου το 56 % των γυναικών και το 50 % των ανδρών ασχολούνται με τη φροντίδα ή την εκπαίδευση των παιδιών ή των εγγονιών τους. Το χάσμα είναι μεγαλύτερο μεταξύ γυναικών και ανδρών που εργάζονται (67 % και 51 %), καθώς και εντός της ηλικιακής ομάδας 20-49 ετών (86 % και 69 %).

Η Ελλάδα δεν έχει εκπληρώσει κανέναν από τους δύο «στόχους της Βαρκελώνης», δηλαδή της παροχής βρεφονηπιακής μέριμνας τουλάχιστον στο 33 % των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και στο 90 % των παιδιών μεταξύ τριών ετών και της ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Περίπου το 21 % των παιδιών κάτω των τριών ετών λαμβάνουν φροντίδα στο πλαίσιο κάποιου είδους επίσημων ρυθμίσεων, και μόνο το 9 % των παιδιών αυτής της ηλικίας φιλοξενούνται σε δομές παιδικής φροντίδας για τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα. Επίσημη παιδική φροντίδα παρέχεται στο 84 % των παιδιών από την ηλικία των τριών ετών έως την ελάχιστη ηλικία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης (το 29 % φιλοξενείται σε επίσημες δομές παιδικής φροντίδας για τουλάχιστον 30 ώρες την εβδομάδα). Περίπου το 17 % των νοικοκυριών αναφέρει μη καλυπτόμενες ανάγκες για επίσημες υπηρεσίες παιδικής φροντίδας στην Ελλάδα. Οι μόνες μητέρες είναι πιθανότερο να αναφέρουν υψηλότερα επίπεδα τέτοιων αναγκών στην Ελλάδα (23 %) σε σύγκριση με τα ζευγάρια με παιδιά (16 %).

Άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία και υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας

Είναι απαραίτητο να υπάρχουν προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες και υποδομές φροντίδας προκειμένου τα άτομα με ευθύνες παροχής φροντίδας να διατηρούν μια υγιή ισορροπία μεταξύ των καθηκόντων φροντίδας και της επαγγελματικής τους ζωής. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις γυναίκες, οι οποίες συχνά ασχολούνται περισσότερο απ' ό,τι οι άνδρες τόσο με την επίσημη, όσο και με την άτυπη παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους/ους και/ή άτομα με αναπηρία. Λαμβανομένων υπόψη των δημογραφικών τάσεων, όπως είναι η γήρανση των κοινωνιών, τα χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων και, συνεπώς, η μείωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, η ανάγκη για επίσημες και άτυπες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας έχει καταστεί σημαντικότερη από ποτέ.

Στην Ελλάδα, η πλειονότητα των ατόμων που παρέχουν άτυπη φροντίδα σε ηλικιωμένους/ους και/ή άτομα με αναπηρία είναι γυναίκες (71 %). Τα ποσοστά των γυναικών και των ανδρών που παρέχουν άτυπη φροντίδα σε ηλικιωμένους/ους και/ή άτομα με αναπηρίες κάποιες ημέρες την εβδομάδα ή σε καθημερινή βάση είναι 13 % και 6 %, αντίστοιχα. Το ποσοστό των γυναικών που

παρέχουν άτυπη φροντίδα είναι χαμηλότερο κατά 2 εκατοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ των ανδρών είναι χαμηλότερο κατά 4 εκατοστιαίες μονάδες. Περίπου το 25 % των γυναικών και το 6 % των ανδρών ηλικίας 50-64 ετών φροντίζουν ηλικιωμένους/ους και/ή άτομα με αναπηρία, έναντι 8 % των γυναικών και 6 % των ανδρών στην ηλικιακή ομάδα των 20-49 ετών. Περίπου το 21 % των γυναικών που φροντίζουν ηλικιωμένους/ους και/ή άτομα με αναπηρία είναι εργαζόμενες, έναντι 31 % των ανδρών που συνδυάζουν την παροχή φροντίδας με επαγγελματικές ευθύνες. Οι γυναίκες που παρέχουν άτυπη φροντίδα και εργάζονται συγχρόνως είναι λιγότερες απ' ό,τι οι άνδρες και στην ΕΕ. Ωστόσο, το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μικρότερο στην Ελλάδα (10 εκατοστιαίες μονάδες έναντι 14 για την ΕΕ). Στην ηλικιακή ομάδα των 50-64 ετών το ποσοστό των γυναικών που παρέχουν άτυπη φροντίδα και εργάζονται είναι 22 %, έναντι 17 % των ανδρών. Περίπου το 60 % των γυναικών και των ανδρών στην Ελλάδα αναφέρει μη καλυπτόμενες ανάγκες για επαγγελματικές υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας. Πρόκειται για το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ.

Μεταφορές και υποδομές

Η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές και ποιοτικές δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των υποδομών φροντίδας, των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, των υπηρεσιών υγείας και των μεταφορών, έχει αντίκτυπο στις δυνατότητες των γυναικών και των ανδρών να εξισορροπήσουν την αμειβόμενη εργασία με άλλες δραστηριότητες. Η άνιση κατανομή των καθηκόντων παροχής φροντίδας και των οικιακών καθηκόντων μεταξύ γυναικών και ανδρών επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν ή τις ανάγκες για ορισμένα είδη μεταφορών και υποδομών. Ο χρόνος που αναλώνεται στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας αποτελεί καλή ένδειξη του κατά πόσον οι υφιστάμενες δημόσιες υποδομές βοηθούν ή παρεμποδίζουν τις γυναίκες και τους άνδρες στη διεκπεραίωση των καθημερινών τους δραστηριοτήτων. Στην Ελλάδα, γυναίκες και άνδρες δαπανούν περίπου τον ίδιο χρόνο στις μετακινήσεις προς και από την εργασία (περίπου 32-33 λεπτά την ημέρα). Τα ζευγάρια με ή χωρίς παιδιά δαπανούν παρόμοιο χρόνο στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας. Στα ζευγάρια χωρίς παιδιά, η διάρκεια των μετακινήσεων

για τις γυναίκες είναι μεγαλύτερη απ' ό,τι για τους άνδρες (38 και 33 λεπτά), ενώ στα ζευγάρια με παιδιά οι άνδρες δαπανούν ελαφρώς περισσότερο χρόνο στις μετακινήσεις απ' ό,τι οι γυναίκες (35 και 32 λεπτά). Τα άτομα χωρίς σύντροφο δαπανούν περίπου τον ίδιο χρόνο στις μετακινήσεις μεταξύ κατοικίας και εργασίας με τα άτομα που έχουν σύντροφο (35-36 λεπτά την ημέρα). Εάν εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, οι γυναίκες δαπανούν τον ίδιο χρόνο στις μετακινήσεις με τους άνδρες (32 λεπτά), και παρόμοιο χρόνο δαπανούν και οι γυναίκες και οι άνδρες που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης στις μετακινήσεις από και προς την εργασία (32-33 λεπτά την ημέρα).

Γενικά, οι άνδρες είναι πιο πιθανό να μετακινούνται απευθείας προς και από την εργασία, ενώ οι γυναίκες πραγματοποιούν περισσότερες μετακινήσεις πολλαπλού σκοπού ώστε να διεκπεραιώσουν και άλλες δραστηριότητες, όπως είναι η μεταφορά των παιδιών στο σχολείο ή η αγορά προϊόντων οικιακής κατανάλωσης.

Ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας

Οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας, όπως είναι οι δυνατότητες μετάβασης μεταξύ μερικής και πλήρους απασχόλησης, η ευελιξία στο ωράριο και η εξ αποστάσεως εργασία, παρέχουν κατά κανόνα στις/στους εργαζόμενες/-ους μεγαλύτερη δυνατότητα να ελέγχουν πόσο, πότε και πού μπορούν να εργαστούν. Εάν σχεδιαστούν προσεκτικά, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες των γυναικών και των ανδρών, οι ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας μπορούν να διευκολύνουν την εξισορρόπηση μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Μπορούν επίσης να στηρίξουν τα άτομα με ευθύνες παροχής φροντίδας ώστε να εισέλθουν στην αγορά εργασίας με πλήρη απασχόληση.

Οι γυναίκες που δεν έχουν κανέναν έλεγχο επί των ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας τους (59 %) είναι περισσότερες από τους άνδρες (52 %). Η πρόσβαση των γυναικών σε ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας στην Ελλάδα είναι ελαφρώς μικρότερη απ' ό,τι στην ΕΕ, αλλά των ανδρών είναι μεγαλύτερη από ό,τι στην ΕΕ, όπου το 57 % των γυναικών και το 54 % των ανδρών δεν έχουν καμία

δυνατότητα αλλαγής των ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας τους. Η πρόσβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη για τις/τους εργαζόμενες/-ους του δημόσιου τομέα, όπου το 96 % τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών δεν έχουν έλεγχο επί των εργασιακών τους ρυθμίσεων. Περισσότερη ευελιξία υπάρχει για τις/τους εργαζόμενες/-ους στον ιδιωτικό τομέα, αν και εξακολουθούν να επικρατούν οι ίδιες τάσεις με βάση το φύλο: το 62 % των γυναικών δεν έχει πρόσβαση σε ευέλικτο ωράριο εργασίας, έναντι 53 % των ανδρών.

Παρότι στην Ελλάδα είναι περισσότερες οι γυναίκες από τους άνδρες που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης, οι γυναίκες με καθεστώς μερικής απασχόλησης που μετακινήθηκαν σε εργασία πλήρους απασχόλησης το 2017 (24 %) ήταν λιγότερες από τους άνδρες (29 %). Το χάσμα μεταξύ των φύλων είναι μικρότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ, όπου το 14 % των γυναικών και το 28 % των ανδρών μετακινήθηκαν από τη μερική στην πλήρη απασχόληση.

Διά βίου μάθηση

Δεδομένων των συνεχών εξελίξεων στην τεχνολογία, οι εργαζόμενες/-οι πρέπει να αναβαθμίζουν διαρκώς τις δεξιότητές τους και να ενημερώνονται για τις νέες τεχνολογίες κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Η διά βίου μάθηση αποτελεί καταλύτη για την ισότητα των φύλων, διότι παρέχει στις γυναίκες και στους άνδρες περισσότερες επιλογές στον τομέα της εργασίας και περισσότερες ευκαιρίες για πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους. Οι ανεπαρκείς χρηματοοικονομικοί πόροι και οι χρονικοί φραγμοί, όπως η σύγκρουση με τα ωράρια εργασίας και/ή οι οικογενειακές υποχρεώσεις, μπορούν να εμποδίσουν την πρόσβαση στη διά βίου μάθηση τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών. Η διά βίου μάθηση μπορεί να βοηθήσει τις γυναίκες να εισέλθουν εκ νέου στην αγορά εργασίας έπειτα από διακοπή της σταδιοδρομίας τους λόγω παροχής φροντίδας.

Η Ελλάδα εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στη διά βίου μάθηση (5 %) στην ΕΕ, χωρίς κανένα σχεδόν χάσμα μεταξύ των φύλων. Οι γυναίκες (ηλικίας 25-64 ετών) είναι λίγο πιθανό-

τερο να λαμβάνουν εκπαίδευση και κατάρτιση σε σύγκριση με τους άνδρες, ανεξάρτητα από το καθεστώς απασχόλησής τους, με εξαίρεση τους οικονομικά μη ενεργούς άνδρες, που στρέφονται στη διά βίου μάθηση σε υψηλότερο ποσοστό από τις οικονομικά μη ενεργές γυναίκες. Η σύγκρουση με τα ωράρια εργασίας αποτελεί μεγαλύτερο εμπόδιο για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση για τους άνδρες (35 %) απ' ό,τι για τις γυναίκες (23 %). Οι οικογενειακές ευθύνες αναφέρονται ως εμπόδιο στη συμμετοχή σε εκπαίδευση και κατάρτιση για το 53 % των γυναικών, έναντι 37 % των ανδρών. Οι οικογενειακές ευθύνες αποτελούν μεγαλύτερο εμπόδιο για τη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση στην Ελλάδα απ' ό,τι στην ΕΕ συνολικά, ενώ τα ωράρια εργασίας αναφέρονται ως μικρότερο εμπόδιο στην Ελλάδα σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ. Σύμφωνα με τον μέσο όρο της ΕΕ, το 38 % των γυναικών και το 43 % των ανδρών αναφέρουν ότι το ωράριο εργασίας τους αποτελεί εμπόδιο, ενώ το 40 % των γυναικών και το 24 % των ανδρών αναφέρουν ότι οι οικογενειακές ευθύνες παρεμποδίζουν τη διά βίου μάθηση.

Διαβάστε περισσότερα σχετικά με τον Δείκτη Ισότητας των Φύλων στη διεύθυνση <http://eige.europa.eu/gender-equality-index>

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσεων της ΕΕ για την ισότητα των φύλων. Το EIGE στηρίζει τις/τους υπεύθυνες/-ους χάραξης πολιτικής και όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους με στόχο να γίνει η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πραγματικότητα για όλες τις Ευρωπαίες και όλους τους Ευρωπαίους, παρέχοντάς τους εξειδικευμένη γνώση, καθώς και συγκρίσιμα και αξιόπιστα δεδομένα για την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη.

© Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2019

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή.

Στοιχεία επικοινωνίας

<http://eige.europa.eu/>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
twitter.com/eurogender
[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων
Gedimino pr. 16
LT-01103 Βίλνιους
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης